

Türkiye Otelciler Birliği
Hotel Association of Turkey

2017 WTM TURİZM FUARI TÜROB Fuar Sonuç Raporu

2017 Wtm Turizm Fuarı

Turizm ve seyahat sektörü açısından; bir sonraki yılın global beklentileri, turizmin geleceği, gözlem ve tahmini için önemli bir buluşma noktası olarak kabul edilen WTM Turizm Fuarı 06-08 Kasım 2017 tarihleri arasında İngiltere'nin başkenti Londra'da 37.kez düzenlendi. Fuar idaresi tarafından yapılan açıklamaya göre; fuara yaklaşık 182 ülkeden 5.000 kurum / kuruluş stand alarak katılmış, fuarı yaklaşık 3 bin basın mensubu, 10 bin profesyonel alıcı ve 51 bin turizm profesyoneli ziyaret etti.

Fuar kapsamında sektör profesyonellerine yönelik fuar süresince yaklaşık 120 ayrı panel, seminer ve konferans düzenlendi. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) ve WTM işbirliğinde birçok ülkenin Turizm Bakanının katılımı ile düzenlenen "Bakanlar Zirvesi", Destinasyon pazarlamasında yeni trendler, Sosyal medya ve dijital pazarlama, Havacılık, Gastronomi, Oteller için yeni rezervasyon sistemleri, Wellness Turizmi ve Sorumlu (Responsible) Turizm etkinlikleri arasında yer almıştır.

Turizm profesyonelleri tarafından fuarın en önemli etkinliği olarak "WTM Speed Networking" ve "Digital influencers" öne çıktı. Fuarın 1 ve 2. günlerinde yalnızca 09-10 saatleri arasında gerçekleştirilen "WTM Speed Networking" etkinliği ile, en çok Kruz, Düğün, Macera, MICE alanlarında faaliyet gösteren yaklaşık 200 alıcı (buyer) ile, Fuarın 3. Günü 09-10:30 saatleri arasında gerçekleştirilen yaklaşık 120 Influencer'in katılımı ile yapılan "Digital Influencers Speed Networking" her biri 5 dakika ile sınırlandırılmış toplantılar yaparak iletişim bilgilerini ve işbirliği olanaklarını paylaştılar.

Geçtiğimiz yıllarda da izlendiği üzere, fuarda en yoğun katılım ve ilgi "Global Village" olarak adlandırılan seyahat teknolojileri ve online ürünleri bölümünde gözlemlenmiştir. Pazarda faaliyet gösterenlerin yanısıra online rezervasyon sistemleri, sosyal medya yönetim programları, rezervasyon sistemi yönetimi programları (channel manager) alanında faaliyet gösteren çok sayıda yeni firmanın katılımı görülmüştür.

Bir sonraki WTM Turizm Fuarı 05-07 Kasım 2018 tarihleri arasında Londra'da gerçekleştirilecek.

Türkiye Standı

Londra Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin organizasyonu ile yaklaşık 800 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standında Kamu-Özel sektör işbirliğinde katılım sağlandı. "2018 Troya Yılı" kapsamında özel bir stant hazırlandı. Türkiye standının yaklaşık 250 metrekarelik bölümü Türk Havayollarına tahsis edildi. Kültür ve Turizm Bakanı Numan Kurtulmuş ve Türkiye'nin Londra Büyükelçisi Abdurrahman Bilgiç beraberinde bir heyetle fuar alanını ziyaret ederek çeşitli temaslarda bulundular. Bakan Kurtulmuş fuar alanında bir basın toplantısı düzenledi, "Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor Projesi" tanıtım etkinliğine katıldı, Bulgaristan Turizm Bakanı Nikolina Angelkova ve Venezuela Turizm Bakanı Marleny Contreras'la görüştü.

Fuar alanında Kültür ve Turizm Bakanlığı ve National Geographic işbirliğinde açılan Türkiye temalı fotoğraf sergisi ziyaretçiler tarafından ilgiyle karşılandı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye'nin tanıtımı için, sosyal medyadaki uluslararası tanıtım ağı "Turkey Home" projesi kapsamında, dünyaca ünlü dijital seyahat medyası Lonely Planet'le iş birliği anlaşması yaptı. Türkiye'yi dünyaya

tanıtmak üzere "Journey Through Turkey" adlı proje kapsamında çekimleri yapılan üç tanıtım filmi, önümüzdeki günlerde, dünyaca ünlü dijital seyahat medyası Lonely Planet'te yayınlanmaya başlayacak. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde, kültürel, doğal ve tarihi güzellikleri konu edinen üç filmde, tanınmış sunucu ve seyahat blog yazarı Macca Sherifi yaptığı röportajlar ve deneyimleriyle izleyiciyi Türkiye'ye davet edecek.

Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) Standı

Türkiye standı içerisinde yer alan TÜROB standında ziyaretçilere başta Türkiye turizmi olmak üzere İstanbul, Kapadokya, Karadeniz, Çanakkale, 2018 Troia Yılı, Anadolu, Ege, Türk Mutfağı hakkında bilgiler içeren Kitap, CD, Harita'nın yanısıra, TÜROB HOTEL Dergisi, The Hotel&Tavel Guide, 2018 İstanbul Shopping Fest bilgi broşürü ile üyeler tarafından sağlanan tanıtım malzemelerinin dağıtımı yapıldı. Fuarı katılan TÜROB Başkan Yardımcısı Müberra Eresin ve TÜROB Genel Müdürü İsmail Taşdemir standı ziyaret eden Kültür ve Turizm Bakanı Numan Kurtulmuş ve Türkiye'nin Londra Büyükelçisi Abdurrahman Bilgiç'e pazara ilişkin bilgi verdiler.

Birleşik Krallık (UK)

Yaklaşık 63,8 milyon nüfusu ile Birleşik Krallık (İngiltere 55,3 m, İskoçya 5,4 m, Galler 3,1 m, Kuzey İrlanda 1,9 m.) dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır. Kişibaşı milli gelirin 39.899 USD olduğu UK ekonomisinde son yıllarda yakalanan istikrar dikkat çekmektedir. Dünyanın altıncı büyük ekonomisi olan UK, Türkiye'nin dış ticaretinde fazla verdiği ve ihracatını sürekli artırdığı gelişmiş ülkelerden biri olma özelliğini korumaktadır.

İngiltere'nin Brexit'ten sorumlu bakanı David Davis, Brexit'in kesin tarihini 29 Mart 2019 TSİ 02:00 olarak ilan etti. Brexit sürecinin başladığı dönemde Euro karşısında oldukça gerileyen Pound (GBP) son aylardaki ekonomik gelişmelere başlı olarak toparlanma sürecine girdi. Son bir yıl içerisinde GBP / Euro ortalama kuru 1,14, Maksimum Kur 1,07 (29 Ağustos 2017), Minimum kur ise 1,19 (19 Nisan 2017) olarak gerçekleşti. Günümüzde ise parite 1,11 seviyesinde (Kasım 2016'da 1,16) bir önceki yılın seviyesine yaklaşmaktadır.

2017 yılında, İngiltere'de ekonomik büyüme, ilk çeyrekteki durgunluğa yakın performansın ardından ikinci çeyrekte hafif şekilde hızlandı. İkinci çeyrekteki performansta hizmet sektörü ve büyüyen film sektörü etkili oldu. İlk çeyrekte yüzde 0,2 olan GSYH büyüme oranı ikinci çeyrekte beklentiler doğrultusunda yüzde 0,3'e yükseldi. 2016 yılında yüzde 1,8 büyüyen İngiltere ekonomisi, 2. çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,7 büyümüştü.

İngiltere'de 2017 yılı ikinci çeyrekte işsizlik %4,3'e geriledi. İngiltere'de bu dönemde beklenti işsizlik oranının yüzde 4,4 seviyesinde gerçekleşmesi yönündeydi. Bir önceki üç aylık dönemde ülkede işsizlik seviyesi yüzde 4,4 olarak belirlenmişti. Hali hazırda ülkede işsizlik son 42 yılın en düşük seviyelerinde seyrediyor. Uzmanlar bu durumun ekonomik istikrarın önemli göstergesi olduğunu vurguluyor.

İngiliz vatandaşları 2016 yılında 70,8 milyon yurt dışı seyahat gerçekleştirerek, 730.6 milyon geceleme ve 43.8 milyar Paund harcama yapmıştır. Yurt dışı çıkışların 45 milyonu tatil, 7,2 milyonu iş ve 16.6 milyonu ise akraba ziyareti nedeniyle gerçekleşmiştir.

Türkiye'ye yapılan yaklaşık 1,1 milyon seyahatte toplam 593 milyon paund, kişibaşı ortalama 562 paund harcama yapılmıştır. Türkiye ziyaretlerinin 59 bini İş, 239 bini akraba ziyareti ve 730 bini tatil amacı ile gerçekleşmiştir. Tatil

amacı ile yapılan ziyaretlerin 464 bini paket turlarla gerçekleşmiş olup bunların harcama miktarı ise 263 milyon paund olarak ölçülmüştür.

2016 yılında İngiliz vatandaşlarının yurtdışına yaptıkları seyahat verileri					
Sıra No	Ülke	Seyahat sayısı (bin)	Geceleme sayısı (bin)	Harcama Toplamı (bin GBP)	Kişi başı Ortalama Harcama (GBP)
1	İspanya	14.676	133.615	7.943	541
2	Fransa	8.542	62.457	3.651	427
3	İtalya	4.089	32.550	2.360	577
4	ABD	3.597	47.445	4.787	1331
5	İrlanda	3.721	17.074	1.212	325
6	Portekiz	2.806	25.101	1.576	562
7	Hollanda	2.761	11.766	969	351
8	Almanya	2.732	15.305	1.044	382
9	Yunanistan	2.480	26.142	1.622	654
10	Belçika	1.533	4.852	384	251
11	Türkiye	1.057	13.519	593	562
12	BAE	922	10.206	910	987
	Genel Toplam	70.815	730.633	43.771	618

UK önemli turizm ülkeleri arasında yer almaktadır. Birleşik Krallıkta turizm endüstrisi 3.1 milyon kişiye istihdam sağlamakta (ülkedeki toplam istihdamın % 9.6'sı), 126.9 milyar Paund harcama potansiyeli ile (tüm harcamaların yaklaşık %9'u) ülke ekonomisine katkısı artmaktadır.

İngiltere'ye gelen turist sayısı istikrarlı artışını sürdürerek 2016'da bir önceki yıla oranla %4 artışla 37.6 milyon turiste ulaşmıştır.

İngiltere'ye 2012-2016 Döneminde en çok turist gönderen ülkeler sıralaması						
Sıra No	Ülke Adı	Turist Sayısı				
		2012	2013	2014	2015	2016
1	Fransa	3.787	3.974	4.114	4.171	4.064
2	ABD	2.840	2.778	2.976	3.266	3.455
3	Almanya	2.967	3.048	3.220	3.249	3.341
4	İrlanda	2.453	2.350	2.486	2.632	2.897
5	İspanya	1.716	1.746	1.986	2.197	2.397
6	Hollanda	1.735	1.891	1.972	1.897	2.062
7	İtalya	1.521	1.636	1.757	1.794	1.990

8	Polonya	1.222	1.339	1.494	1.707	1.921
9	Belçika	1.113	1.174	1.122	1.175	1.048
10	Avustralya	993	1.058	1.057	1.043	982
11	İsviçre	832	807	864	872	940
12	Kanada	704	731	649	708	828
	<i>Türkiye</i>	<i>145</i>	<i>154</i>	<i>196</i>	<i>192</i>	<i>196</i>
	Genel Toplam	31.084	32.692	34.377	36.115	37.609

Turistler seyahatlerinde 22.5 milyar paund harcama yapmış ve konaklama tesislerinde toplam 277 milyon geceleme yapmıştır. Ortalama geceleme süresi ise 7.4 gün olarak kaydedilmiştir.

Yıl	Ziyaretçi sayısı (bin)	Harcama(£bin)	Ortalama Kişibaşı Harcama	Ortalama Geceleme	Toplam Geceleme (milyon)
2003	24.715	£11.855	£480	8.2	203
2004	27.755	£13.047	£470	8.2	227
2005	29.970	£14.248	£475	8.3	249
2006	32.713	£16.002	£489	8.4	273
2007	32.778	£15.960	£487	7.7	252
2008	31.888	£16.323	£512	7.7	246
2009	29.889	£16.592	£555	7.7	229
2010	29.803	£16.899	£567	7.6	228
2011	30.798	£17.998	£584	7.6	235
2012	31.084	£18.640	£600	7.4	230
2013	32.692	£21.258	£650	7.5	245
2014	34.377	£21.849	£636	7.7	265
2015	36.115	£22.072	£611	7.6	273
2016	37.609	£22.543	£599	7.4	277

Londra

İngiltere'nin başkenti Londra yaklaşık 8.8 milyon nüfusu ile Birleşik Krallığın en büyük şehri olmasının yanında ülkenin iş, turizm, finans, havacılık, kültür, gastronomi ve sanat alanlarında en önemli merkezi konumundadır. Şehirde 65 adet Michelin yıldızlı restoran, yaklaşık 170 müze ve 850 sanat galerisi bulunmaktadır. Şehrin kalbinde yer alan Hyde Park, Londra'yı aynı büyüklükteki şehirler arasında dünyada en yeşil şehir konumuna taşımıştır. 1863 yılında açılan metro istasyonu dünyadaki ilk faaliyete geçen metro konumundadır. 2012 yılında düzenlenen Olimpiyat oyunları şehrin altyapısının yanında tanıtımına da önemli katkı sağlamıştır.

Londra'da turizm sektörü istikrarlı olarak gelişimini sürdürmektedir. Birleşik Krallığa giden yabancı turistlerin yarıya yakını Londra'ya gitmektedir.

2016 Yılında Londra'ya gelen ziyaretçiler ve harcama miktarları		
Ülke	Turist Sayısı (bin)	Turizm Geliri (milyon Paund)
Fransa	2.098	781
İspanya	1.996	1.013
İtalya	1.210	606
ABD	856	1.166
Almanya	645	235
İrlanda	633	177
Hollanda	598	197
Polonya	538	186
Portekiz	475	220
Yunanistan	411	263
Hindistan	330	259
Romanya	311	182
Türkiye	276	144
Tüm ülkeler	15.727	9.198

Tıp alanında düzenlenen en önemli kongreler arasında yer alan Kardiyoloji Kongresi (The European Society of Cardiology -ESC) 2015 yılından sonra bir kez daha Ağustos 2021'de Londra'da gerçekleştirilecek. Bir önceki kongreye 140 ülkeden 32.700 delege katılmış ve anılan kongre Londra ekonomisine yaklaşık 100 milyon paund katkı sağlamıştı. Bu kongreyi Londra'nın kısa süre içerisinde bir kez daha kazanmasının en önemli etkisinin, şehrin sahip olduğu turistik potansiyelin yanında Londra Belediyesi tarafından yaklaşık 2.1 milyon paund harcama ile şehirde yürüme ve bisiklet kullanmayı teşvik edici altyapı çalışmalarının artırılmasının bir sonucu olduğu belirtilmektedir.

2016 yılında Londra'daki otellerde toplam 56 milyon geceleme kaydedildi. Gecelemelerin yaklaşık 41 milyonu yabancı ziyaretçiler tarafından gerçekleştirildi. Geceleme sayısında lider durumda bulunan Londra'yı Paris, Berlin, Roma, Barselona, Madrid, Prag, Viyena, Münih ve Amsterdam izledi.

İngiltere-Türkiye Turizmi

Son açıklanan verilere göre 2016 yılında Türk vatandaşları dünya genelinde 7.5 milyon adet seyahat gerçekleştirerek 4.8 milyar dolar harcama yapmıştır. Türkiye, dünyada en çok turizm harcaması yapan 44. Ülke konumundadır. 2016 yılında Türk vatandaşları en çok ziyareti komşumuz Yunanistan'a yapmıştır.

Türk vatandaşları 2016 yılında Birleşik Krallığa 196 bin (+%2) ziyaretçi göndermiş olup söz konusu ziyaretçiler toplam 2.81 milyon geceleme gerçekleştirmiş, 203.3 milyon Paund harcama yapmıştır. Birleşik Krallıkta Türk vatandaşlarının ortalama kişi başına konaklama süresi rekor artışla 14.34/gün, kişi başına ortalama harcamaları ise 1.037 Paund olarak gerçekleşmiştir.

Birleşik Krallığa giden Türk vatandaşları		
	2013 Yılı	2016 Yılı
Seyahat Sayısı	154.000	195.920
Geceleme Sayısı	1.449.000	2.810.000
Toplam Harcama	141 milyon GBP	203,3 milyon GBP
Ortalama Geceleme	9.41 gün	14.34 gün
Ortalama Harcama	916 GBP	1.037 GBP

2017 yılı Kasım ayı itibari ile Birleşik Krallık-Türkiye arasında haftalık uçak sefer sayısı 289 (2013/322) olup bu uçuşların haftalık toplam koltuk kapasitesi ise 56.206 (2013/64.798)'dir. Birleşik Krallık-Türkiye arasındaki uçak seferleri karşılıklı olarak Türkiye'den 7 (2013/6), Birleşik Krallıktan ise 20 (2013/20) havalimanından gerçekleştirilmektedir.

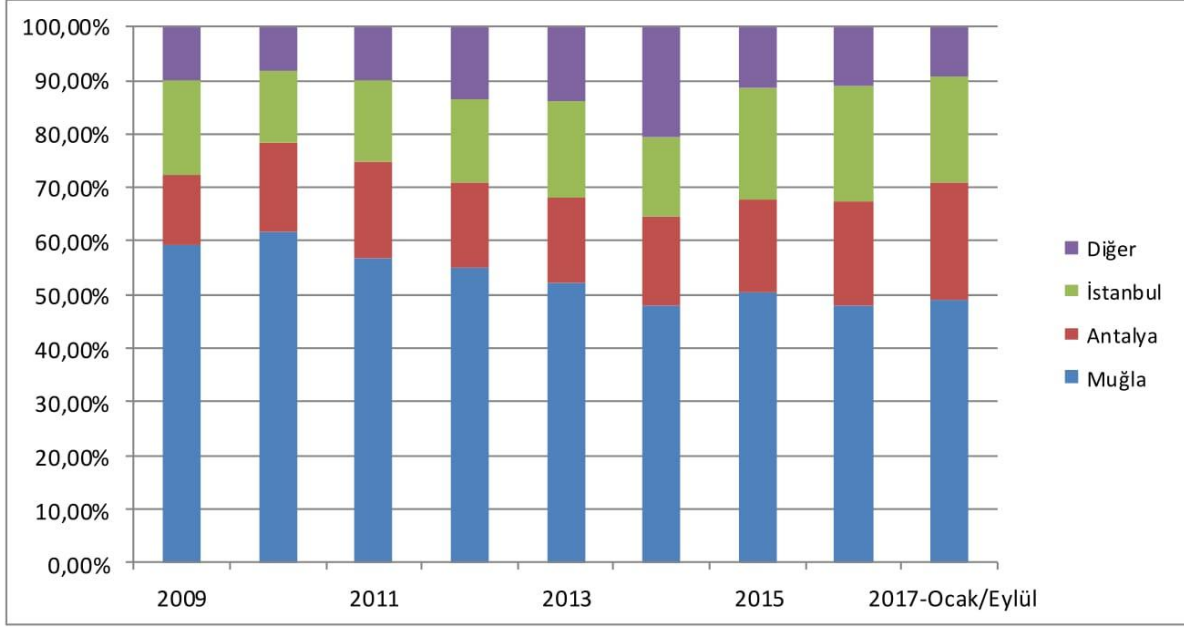
İngiltere'de özellikle Dalaman ve Antalya'ya uzun yıllardan beri önemli sayıda charter uçuşu gerçekleştiren Monarch Airlines Ekim 2017 ayı başlangıcında iflas ederek operasyonlarını durdurdu. İngiliz havacılık tarihinin en büyük iflası olan Monarch havayolları İngiltere'nin 5. büyük havayolu firmasıydı. 2017 yılında Dalaman havalimanına haftada 22 uçuşla yaklaşık 87 bin yolcu taşıdı. İflas tarihinden sonraya ise planlanmış 72 uçuşu ve yaklaşık 7 bin yolcusu vardı.

Bu gelişmeye karşın, Thomas Cook'un Luton Havalimanı'ndan Dalaman'a, SunExpress'in ise Luton'dan Antalya ve Ankara'ya uçuş başlatacağı bilgisi memnuniyet yaratmıştır. İngiliz tur operatörü Jet2 Holidays ve hava yolu şirketi Jet2, 2018-19 kış sezonunda Leeds Bradford Havalimanı'ndan hazırladığı kış programında ilk defa Antalya'ya yer verdi. Buna göre Kasım-Şubat dönemi uçuşlar her cumartesi yapılacak.

İngiltere'den yıllar itibari ile ülkemize gelen turist sayısı (bin);

Yıllar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Türkiye	2.426	2.673	2.582	2.456	2.509	2.600	2.512	1.711	
Ocak-Eylül Dönemi	2.073	2.314	2.210	2.080	2.122	2.219	1.667	1.481	1.399

Destinasyonlara göre dağılım (%);

İngilizlerin, Tatilde sahte hastalık ve zehirlenme davaları turizm endüstrisini olumsuz etkiliyor.

Son yıllarda, İngiliz tatilcilerin çoğunlukla tatillerinden döndükten sonra “hastalandım, zehirlendim” gibi iddialarla tur operatörlerine, dolaylı olarak konaklama yaptıkları otellere ödedikleri ücretin onlarca katı miktarda tazminat davaları açmaları turizm endüstrisinde sıklıkla gündeme gelmeye başladı.

Yaptığımız araştırmalarda, İngiltere’de turizm tatil davaları üzerinde uzmanlaşmış hukuk firmaları tarafından (bu işi meslek haline getirmiş iddia yönetim şirketleri) tatile çıkan/çıkacak olan kişilere, oteli nasıl şikâyet edecekleri konusunda yol gösterildiği (örneğin herhangi bir eczaneden kişi adına düzenlenmiş bir ilaç reçetesi, polis veya doktor tarafından düzenlenen raporlar vs.) “no win-no fee” yani sadece davanın kazanılması durumunda avukat ücretinin doğacağını reklam ve ajite ederek İngiliz tatilcileri dava açmaları konusunda ikna ettikleri, kaybedecek hiçbir şeyi olmayan birçok İngiliz turistte başlarından bir kaza geçsin veya geçmesin söz konusu hukuk firmalarına yetki vererek tur operatörü ve otelleri dava ettikleri anlaşılmaktadır.

İngiltere’de “personal injury claim” olarak bilinen şikâyetler, misafirin konaklama tesisinden kaldığı sırada veya ayrıldıktan sonra, memnun kalmadığı, mağdur olduğunu düşündüğü, zarar gördüğünü iddia ettiği (hastalık, kaza vs.) hususlarla ilgili olarak şikâyet mektubu veya doğrudan avukat vasıtasıyla tazminat talep etmesi ile başlayan süreçtir.

Seyahat acentaları da bir çoğu “fake” yani sahte olan davalara karşı kendilerini ve turizm tesislerini savunmaktalar. Bununla birlikte turizm tesisleri ile yaptıkları anlaşmalar uyarınca savunma süresince doğan avukatlık ücretlerini ve davanın kaybedilmesi durumunda ödenecek tazminatları turizm tesislerine rücu etmektedirler.

Turizm tesisleri, şikâyet ve reklamasyon yönetimi ile ilgili bir dokümantasyon sistemleri yoksa, bu konuda yeterli hukuki, teknik destek alınamıyorsa, şikâyet/reklamasyonla ilgili konularda gerekli özeni gösterilmediyse çok ciddi tutarlarda tazminat ödemelerine veya kesintiler ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

“Hastalık Dolandırıcılıklarını Durdurun” (Stop Sickness Scams) başlıklı kampanyası ile İngiliz Tur Operatörleri Birliği ABTA öncülüğünde, uzun süredir İngiliz hükümetine adım atması yönünde çağrıda bulunulurken, İngiltere Dışişleri Bakanlığı (FCO) da bu tür asılsız iddialarda bulunanların hem İngiltere’de hem de tatil yaptıkları destinasyonlarda yasal yaptırımlarla karşı karşıya gelebileceği yönünde uyarılar yayımladı. Hükümet kanadından gelen açıklamaya göre, daha önce herhangi bir limite tabi olmayan tazminat talepleri de sınırlandırılacak.

Yukarıda aktarılan konuda, İngiliz pazarına yönelik faaliyeti bulunan otellerin bünyelerinde ve/veya profesyonel şirketlerden yardım almaları önem taşımaktadır.

Dünya Turizmi

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tarafından 2017 yılına ait verilere yönelik yapılan açıklamada, Ocak-Ağustos döneminde uluslararası ziyaretçi trafiğinin % 6.6 artarak 901 milyona ulaştığı, bir başka anlatımla önceki yılın aynı dönemine göre turist sayısının 56 milyon kişi artışla tüm zamanların rekoruna ulaştığı vurgulanmıştır.

Son 3 yılda bölgelere göre kaydedilen turist sayısı (milyon)			
Bölge	2016	2015	2014
Asya-Pasifik	303	277	263
Amerika	201	191	181
Avrupa	620	609	588
Afrika	58	53	56
Ortadoğu	54	54	50

2017 yılının ilk 8 ayında Amerika dışındaki tüm kıtalarda turist sayısındaki büyüme beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Amerika ise beklentinin altında % 3.3 büyüme kaydetti.

2017 Beklenti ve Gerçekleşme tablosu		
	Beklenti	2017 Ocak-Ağustos dönemi gerçekleşen
Dünya	3-4%	6.6%
Asya-Pasifik	5-6%	5.6%
Amerika	4-5%	3.3%
Avrupa	2-3%	8.2%
Afrika	5-6%	8.7%
Ortadoğu	2-5%	4.8%

2016 yılında dünyadaki toplam turist sayısı 1 milyar 237 milyon’a, turizm geliri ise 1 trilyon 445 milyar dolara ulaştı.

Yıllar İtibari ile Dünya genelinde kaydedilen turist sayısı ve turizm geliri		
Yıl	Turist Sayısı (milyon)	Turizm Geliri (milyar dolar)
1990	435	498
2005	809	593
2010	953	835
2011	998	1.138
2012	1.045	1.277
2013	1.094	1.325
2014	1.138	1.490
2015	1.190	1.420
2016	1.237	1.445

2016 yılında Fransa 82 milyon 600 bin turiste evsahipliği ile dünya lideri oldu.

2016 Yılında en çok turist alan ülkeler		
Sıra No	Ülke	Turist Sayısı (milyon)
1	Fransa	82,6
2	ABD	75,6
3	İspanya	75,3
4	Çin Halk Cumhuriyeti	59,3
5	İtalya	52,4
6	İngiltere	35,8
7	Almanya	35,6
8	Meksika	35,1
9	Tayland	32,6
10	Türkiye	30,3

Dünyada Havacılık alanında gelişmeler

Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği IATA verilerine göre, 2016 yılında dünyadaki toplam uçak yolcu sayısı beklentinin biraz altında (2016 beklentisi %6.9) gerçekleşerek %5.9 artışla 3 milyar 773 milyon yolcuya, toplam gelir ise %2.4 düşüşle 701 milyar dolara gerilemiştir. Gelirdeki gerilemenin ana unsuru olarak petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle ulaşım maliyetlerinde düşüş ve vergilerdeki düzenlemeler gösterilmektedir. 2017 yılında yolcu sayısının % 3.5 artışla 3 milyar 959 milyon yolcuya, toplam gelirin ise %5 artışla 736 milyar dolara çıkması hedeflenmektedir.

Havayolu Yolcu ve Gelir tablosu		
Yıl	Yolcu sayısı (milyon)	Gelir (Milyar USD)
2004	2,078	379
2005	2,225	413
2006	2,351	465
2007	2,556	510
2008	2,594	570
2009	2,479	476
2010	2,681	564
2011	2,845	642
2012	2,989	706
2013	3,143	720
2014	3,327	758
2015	3,568	718
2016	3,773	701

2017 yılı Ocak-Ağustos dönemi global yolcu trafiği verileri Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) tarafından açıklandı. Buna göre, yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,2 oranında arttı. Ağustos ayı kapasitesi (mevcut koltuk kilometre) %6.3 artarken, doluluk oranı da % 84.5'e yükseldi. Büyümenin yıl sonuna kadar devam etmesi bekleniyor.

Yolcu trafiğinde bölgeler göre artış oranı %						
Dünya	Afrika	Asya-Pasifik	Avrupa	Latin Amerika	Ortadoğu	Kuzey Amerika
7,2	5,7	9	7	7,5	5,4	6

2016 yılında en çok yolcu taşıyan havayolu şirketleri listesinde THY 62,8 milyon yolcu ile 9., Pegasus Havayolları ise 24,1 milyon yolcu ile 42. sırada yer aldı.

2016 Yılında Havayollarının taşıdığı yolcu sayısı		
Sıra No	Havayolu	Yolcu Sayısı (milyon)
1	American Airlines	198,7
2	Delta Air	183,7
3	Soutwest Airlines	151,8
4	United Airlines	143,2
5	Ryanair	119,8
6	China Southern Airlines	84,9
7	China Eastern Airlines	80,9
8	Easyjet	73,1
9	Türk Havayolları	62,8
10	Lufthansa	62,4
42	Pegasus	24,1

Seyahat Teknolojileri ve Turizm

Online seyahat pazarının payında artış devam etmektedir. Firmalar tarafından sosyal medya kanallarında günümüzde az da olsa kullanılan reklamlar özellikle yakın vadede başta Facebook olmak üzere birçok kanalda hızla kullanılacaktır.

Turizm profesyonellerince beklendiği kadar ön plana çıkamayan Mobil internet cihazları'nın ise geliştirdikleri kullanıcı dostu teknolojiler sayesinde öne çıkmaya başladığı gözlemlenmektedir. Diğer yandan mobil telefonlar check-in işlemleri (havayolu ve oteller), rezervasyon işlemleri ve kolay uygulamalar ile tesis içi ürün siparişi ve tanıtımında efektif olarak kullanılıyor.

Konaklama tesislerinde bulunan interaktif özellikli televizyonlar, eklenen özel yazılımlar ile misafirlere oda servisi, spa rezervasyonu vs. konularında önemli kolaylıklar sağlamakta ve tesis cirolarının artırılmasına katkı sağlamaktadır.

Firmalar açısından sosyal medyada sayfa/hesap açılmasından çok açılan sayfa/hesapların anlık ve doğru olarak yönetilmesi konusunda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

2017 WTM Endüstri Raporu

WTM Fuarının önemli bilgi kaynaklarından olan "Endüstri Raporu" 2017 yılı içerisinde fuarlara katılan 1622 turizm profesyoneli ve İngiltere dışında yaz tatillerini en az 1 hafta süre ile yapan 1,025 İngiliz tatilci ile yapılan anket sonrasında derlenmiştir. Raporla öne çıkan bazı tespitler aşağıda yer almaktadır;

- 2018 yılında Brexit, Avrupada endişeler ve terör tehditlerine karşın seyahat endüstrisi büyümeye devam edecek.
- 2018 tatil fiyatlarında artış olacak. Artış oranları uçak %3,5 Otel konaklama %3,7 diğer ulaşım araçları % 0,6 olarak gerçekleşebilir.
- Brexit'in İngiltere destinasyon imajını ve şirketlerin ekonomik performansını olumsuz etkilenmesi bekleniyor. İngiltere'de Avrupa kökenli çalışanlar için belirsizlik var.
- Artış oranı bazı sektörlerde yüzde 4'ü bulacak. Tahminlere göre uçak biletleri yüzde 3.5, otel fiyatları yüzde 3.7, tren, otobüs ve taksi fiyatları yüzde 0.6 oranında artacak.
- Brexit sürecinin ardından Paund/Euro paritesine bağlı olarak AB ülkelerinde tatil ve harcama masrafları yükselecek. İngilizler, AB ülkelerine girişte pasaport kuyruklarında kalabilir. Mobil telefon ücretlendirmelerinin nasıl olacağı merak ediliyor. Avrupa genelinde ücretsiz sağlık hizmetinden yararlanma konusunda endişeler artıyor.
- ABD'ye giden İngiliz sayısı %27 azaldı. İki ülke arasındaki Ticaret hacmi geriledi.
- 2017 için en popüler tatil destinasyonları sıralaması: İtalya, ABD, Yunanistan ve Küba. Yunanistan'ın 2017 yılında yakaladığı sıçramayı 2018'de de sürdüreceği, Tunus'a yeniden ilginin artacağı öngörülüyor.
- WTM 2017 fuarında en çok ziyaret yapılması planlanan ülkeler; İtalya, Yunanistan, Türkiye, Mısır.
- Sürdürülebilir çevre yönetim sistemleri ve koruma önlemleri tatil tercihlerinde önceliği alıyor.
- Tatil tercih edilen destinasyonlarda tüketicilerin önceliği güvenlik. Terör olaylarının turizmi olumsuz etkileyen en önemli konuların başında yer aldığı belirtiliyor.
- TV programları tatil destinasyonu seçiminde önemli rol oynuyor.
- Uçak koltuk arkadaşı olarak İngilizler en çok Adele ile oturmak isterken en az tercih Justin Bieber'den yana kullanıldı.

Türkiye'den 4 şehir "Top 100" sıralamasında yer alıyor.

Euromonitor International'ın hazırladığı "Top 100 City Destinations Ranking" raporunda İstanbul, 2016'daki 9 milyon 174 bin ziyaretçi sayısı ile 15'inci sırada yer buldu.

Rapora göre 2016 yılının kazanan şehirleri arasında Jakarta, Dubai, Delhi, Mekke, Mumbai, Denpasar, Agra, Phuket, Cancun, Toronto yer alırken kaybeden şehirler arasında Seul, İstanbul, Johannesburg, Rio de Jenerio, Antalya bulunuyor.

2016 yılında en çok turist alan şehirler				
Sıra No	Şehir	Ülke	Turist Sayısı (milyon)	Değişim (%)
1	Hong Kong	Çin	26,6	-3,2
2	Bankok	Tayland	21,2	9,5
3	Londra	İngiltere	19,2	3,4
4	Singapur	Singapur	16,6	6,1
5	Macau	Çin	15,4	5,9
6	Dubai	BAE	14,9	11,2
7	Paris	Fransa	14,4	-0,9
8	New York	ABD	12,7	3,6
9	Shenzen	Çin	12,6	3,1
10	Kuala Lumpur	Malezya	12,3	4,5
15	İstanbul	Türkiye	8,6	-5,8
29	Antalya	Türkiye	6,1	-4,6
68	Edirne	Türkiye	2,9	-3,1
85	Artvin	Türkiye	2,6	9,3

Tespitler

- Rusya Federasyonu'nda 14 Haziran-15 Temmuz 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilecek "2018 FIFA Dünya Kupası" 2018 yılının en önemli organizasyonları arasında yer almaktadır.
- WTM Fuarı'na damga vuran "sorumlu turizm" ve "sürdürülebilir turizm" kavramlarının yanı sıra Avrupa'da başta Venedik, Barcelona, Santorini ve Amsterdam olmak üzere bazı destinasyonlara yönelik yaşanan aşırı turist akını sonrasında ortaya çıkan "overtourism" kavramı da gündemin önemli başlıkları arasında yer aldı.
- "Avrupa Kültür Başkenti" unvanı alan şehirlerin kültürel bilinirlik ve altyapılarındaki gelişmelerine başlı olarak, ülkemizin bu alanda girişim başlatması; 2022 yılında Eskişehir'in bu unvana aday gösterilmesi için çalışma başlatılmalıdır. Avrupa Kültür Başkentleri; 2018 yılında Leeuwarden (Hollanda), Valetta (Malta) 2019 yılında Plovdiv (Bulgaristan), Matera (Hırvatistan), 2020 yılında Rijeka (Hırvatistan), Galway (İrlanda) ve 2021 yılında Timisoara (Romanya) ve Elefsina (Yunanistan) olacak.
- Broşürlerin yerini teknoloji alıyor. Tanıtımda yeni trend, gerek özel gözlükler gerekse mobil uygulamalar ile sanal gerçeklikle izlenebilen 360 derece videolar olarak öne çıkıyor.
- Siyasi olayları fırsat görerek mass turizme yönelik destinasyonlardan (Antalya, Muğla vs.) fiyat kırılması/indirilmesi talebinde bulunan birtakım tur operatörlerine maalesef bazı işletmelerin olumlu cevap verdikleri yönünde duyular fuarda yayılmış olup, içinde bulunduğumuz durum ve risklerin fiyat ile bir bağlantısı bulunmadığından bu tür taleplere rağbet edilmemesinin gerekliliğini özellikle belirtmek gerekir.
- Golf'te, Avrupa turu Rolex serisindeki 8 turnuvadan biri olan ve Türk Hava Yolları (THY) ana sponsorluğunda Antalya / Belek'te gerçekleştirilen "Turkish Airlines Open 2017" Golf Turnuvası'nı İngiliz Justin Rose ilk sırada tamamlayarak şampiyon oldu. Söz konusu şampiyona İngiliz medyasında önemli oranda yer bulmuştur.
- Sürdürülebilir turizm kapsamında, turizm sektörünün kentlere, topluma ve doğaya olan etkilerini doğru planlamak ve yürütmek üzere Türkiye'nin "sorumlu turizm" politikasını hazırlamak ve uygulamaya almak önem taşımaktadır.
- IT teknolojisinde gelişmeler ve sağladığı imkan ve kolaylıklar göz önüne alındığında online rezervasyonlara olan talep (ulaşım, konaklama, yeme-içme) trendi artarak devam edecektir.

- Suriye, Irak, Yemen ve Libya'daki çatışmalar, siyasi gerilimler ve kargaşa bölge turizmini olumsuz etkilemektedir. Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri ve İran arasında son dönem yaşanan gelişmelerin turizmi olumsuz etkilemesinden endişe duyulmaktadır.
- Gastronomi ve/veya "Food Tourism" günümüzde gelişim gösteren önemli turizm türleri arasında yer almaktadır. AIGO tarafından yapılan bir araştırmaya göre; bu alanda İspanya, Fransa, Birleşik Krallık ve İtalya önde gelmektedir. Bu alana ilgi artırılması için seyahat paketinin Wellness (%17), Destinasyon/Şehir (%25), Kültür (%26), Alışveriş (%11) veya Tematik Organizasyonlar (%14) ile birleştirilmesi önemli görülmektedir. Diğer yandan; tarla ziyaretleri, hasat, yerel pazarlar, yemek/şarap festivalleri, yemek pişirme çalışmaları bu alanda sunulacak önemli ürünler olarak öne çıkmaktadır. Bu turizm türüne katılan ziyaretçilerin bölgede ortalama 2.5 gün konakladıkları, günlük ortalama 250 Euro kişi başı harcama yaptıkları tespit edilmiştir.
- Birleşik Krallık vatandaşlarının tatillerinde kullandıkları konaklama tesislerinde bağımsız evlerde konaklama sayısında artış görülmektedir. Özellikle Fransa ve İspanya'ya yapılan seyahatlerde sıklıkla görülen bu konaklama türünün Airbnb, OneFineStay, Couchsurfing, Flipkey gibi siteler aracılığı ile sağlandığı görülmektedir. Bu tür konaklama tesislerinin sağlık ve güvenlik, vergi, illegal faaliyetlere açık olması ise en önemli handikap.
- Dünyada her 6 kişiden birinin obez olduğu göz önüne alınarak özellikle wellness, fitness, sağlık turizmi ve sağlıklı/organik yemek menülerinin sunulacağı turizm ürünlerinde gelişme beklenmektedir.
- Yerel kültüre ve yaşama yönelik ekolojik tatil imkanı sunan destinasyonlara ilgi artmaktadır. Dünya nüfusunun hızla kentlere yerleşmesi sonrasında kentlerde insan sağlığına olumsuz etkileri ortaya çıkan gürültü, stres ve yoğunluk gibi etmenlerin tatil taleplerine etkisinin artacağı, yapılan araştırmalara göre bu etkilerin azaltıldığı tatil destinasyonlarının tercih önceliği elde edeceklerini ortaya koymuştur.

SONUÇ : Birleşik Krallık ekonomisindeki istikrar ve işsizlik seviyesinin düşük olmasının olumlu yansımaları bekleniyor. Brexit sürecinde, Pound'un Euro karşısında değer kaybetmesi tatil tercihlerini AB dışı ülkelere yönlendirebilir.

Ülkemize olan bireysel seyahatlerin artması amacı ile başta Easyjet ve Ryanair olmak üzere Low Cost Carrier şirketlerinin Birleşik Krallık-Türkiye (Antalya, İstanbul, Dalaman, Bodrum) seferlerine başlaması için DHMİ, İlgili Bakanlıklar ve sektör temsilcileri tarafından acil eylem planı geliştirilerek çalışma başlatılmalıdır.

Gfk Ascent verilerine göre, Eylül 2017 itibari ile İngiltere'de Türkiye'ye 2018 yılı Yaz rezervasyonları bir önceki yıla göre %79 oranında artış göstererek 145.846 kişi olarak kaydedildi. 2016 yılının aynı döneminde 81.699 kişi erken rezervasyon yapmıştı. 2018 rezervasyonlarında ülkemizde tek düşüş gösteren destinasyon ise %33 gerileme ile İstanbul oldu. Tunus %56, Mısır %29 ve Yunanistan %22 oranlarla diğer artış kaydeden ülkeler.

İngiltere'den ülkemize gelecek turist sayısının artması için öncelikli olarak uçak koltuk kapasitesinin artması, bir başka anlatımla uçak seferlerinin artması gerekmektedir. 2013 yılında Birleşik Krallık-Türkiye hattında haftalık toplam koltuk kapasitesi 64.798'den 2017 yılı Kasım ayında 56.206'ya gerilemiştir. İlave olarak ülkemize en çok turist getiren havayolu kuruluşlarından Monarch Airlines 2 Ekim 2017 itibari ile kayyuma devredilerek iflas etmiştir.

Birliğimiz araştırmaları, değerlendirmeleri ve WTM'de turizm profesyonelleri ile temasları neticesinde; havayolu ile ulaşım alternatiflerinin artırılmasına bağlı olarak, İngiltere'den ülkemize gelecek turist sayısı bakımından duraklamanın sona ereceği, 2018 yılından itibaren turizm talebi ve turist sayısında artışa geçileceği tahmin edilmektedir.

TÜROB Kasım 2017 © **Kaynaklar: TÜROB Arşiv, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Londra Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, İstanbul-Antalya-Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, Avrupa Merkez Bankası (ECB), UNWTO, Visitbritain, Office for National Statistics International (ONS), Passenger Survey, WTM Route Planner, IATA, AIGO, FIFA 2018, dropbox.com, European Society of Cardiology, European Cities Marketing (ECM) Euromonitor International, Gfk Ascent**